

Tranemo kommun
kommun@tranemo.se

Beslut efter uppföljning för grundskola

efter tillsyn i Tranängskolan 7-9
i Tranemo kommun

Uppföljning av tillsyn i Tranängskolan 7-9

Skolinspektionen genomförde tillsyn av Tranemo kommun under våren 2016. Skolinspektionen fattade den 17 juni 2016 beslut efter tillsyn för Tranängskolan 7-9. De förelägganden som i beslutet riktades mot skolans huvudman förenades med vite. Skolinspektionen har nu gjort en uppföljning av de brister som framkom i nämnda beslut. Detta beslut bygger på vad som framkommit i den redovisning av vidtagna åtgärder som Tranemo kommun lämnat till Skolinspektionen den 15 november 2016, i den komplettering som på begäran av Skolinspektionen lämnades av kommunen den 15 januari 2017, samt det som kom fram vid ett uppföljningsbesök på skolan den 26 januari 2017.

Sammanfattning av kvarstående brister

Enligt Skolinspektionens bedömning är nedanstående brister ännu ej tillfullo åtgärdade. Skolinspektionen konstaterar att Tranemo kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

Skolinspektionens ingripande

Arbetsområde	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
2. Extra anpassningar och särskilt stöd		
Ansvariga på skolan utreder elevens behov av särskilt stöd skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga.	Föreläggande vid vite	2017-06-15

Sammanfattning av avhjälpna brister

Arbetsområde	Typ av ingripande
1. Undervisning och lärande	
Undervisningen innebär ett aktivt lärarstöd för eleverna.	Brist avhjälp

Skolinspektionens beslut

Vid uppföljning av tidigare beslut konstaterar Skolinspektionen att huvudmannen inte avhjälp samtliga påtalade brister. Skolinspektionen förutsätter att huvudmannen skyndsamt vidtar åtgärder för att avhjälpa den brist som kvarstår.

Skolinspektionen avslutar tillsynen avseende den brist som har avhjälp.

Frågan om utdömning av vitesbeloppet som riktats mot Tranemo kommun i Skolinspektionens beslut den 17 juni 2016, kommer att behandlas i ett separat ärende.

Föreläggande vid vite

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 och 27 §§ skollagen (2010:800) Tranemo kommun att vid vite av 500 000 kr senast den 15 juni 2017 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Om Tranemo kommun inte följer detta föreläggande kan Skolinspektionen ansöka hos förvaltningsrätten om utdömning av vitet.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer måste anpassas så att de elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd. Skolan ska utveckla metoder för att stimulera och stödja tills åtgärderna får effekt genom att situationen för den enskilda eleven eller en grupp elever förbättras.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma till exempel i undervisningen, genom resultat på nationella prov eller genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avögöra lämpliga insatser.

Eleven och vårdnadshavaren ska vara delaktiga i detta. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att hjälpa en elev med att planera och strukturera sina studier, färdighetsträning, specialpedagogiska insatser under en kortare tid, särskilda hjälpmedel eller utrustning och digital teknik med anpassade programvaror eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål eller regelbundna specialpedagogiska insatser såsom regelbunden kontakt med en speciallärare. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Tranemo kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Ansvariga på skolan utreder elevens behov av särskilt stöd skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. (3 kap. 8 § skollagen)

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärd behöver vidtas för att avhjälpa bristen:

Åtgärder

- Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionens bedömning i tidigare beslut

Skolinspektionen beslutade den 17 juni 2016 att förelägga huvudmannen för Tranängskolan 7-9 att, vid vite av 600 000 kr, senast den 15 november 2016 vidta åtgärder för att avhjälpa brister i bland annat skolans arbete med särskilt stöd. Vid tillsynen, som genomfördes i april och maj 2016, konstaterade Skolinspektionen att det inte alltid gjordes utredningar av elevers eventuella behov av särskilt stöd trots att elever under en längre tid inte uppnått kunskapskraven i flera ämnen under flera terminer. Vid skolenheten fanns många elever som inte nådde målen i alla ämnen och den bristande måluppfyllelsen hade för en stor del av dessa elever funnits under flera terminer utan att någon utredning av elevernas stödbehov gjorts. Vidare framkom att det fanns elever vars behov av utredning visserligen

uppmärksammats men där deras behov inte utretts skyndsamt utan eleverna istället satts upp på en lista i väntan på att det skulle bli elevens tur att få sina behov utredda. Bristen på utredning bedömdes vara en grundläggande orsak till att elever på Tranängskolan 7-9 riskerade att inte få det särskilda stöd de hade behov av.

Skolinspektionens utredning visade också att de rutiner som fanns vid skolenheten för att anmäla elevers behov av utredning för särskilt stöd inte iakttogs fullt ut. Utredningen visade att det fanns lärare som inte följde rutinen som fanns och därmed inte anmälde elevers behov av stöd till rektor och elevhälsa när de uppmärksammade att det kunde befaras att de extra anpassningar som satts in inte var tillräckliga för att en elev skulle nå kunskapskraven.

Skolinspektionen påtalade i sitt beslut att effekten av att en utredning om särskilt stöd inte sker skyndsamt kan bli att eleven blir utan det särskilda stöd den behöver och har rätt till, samt att detta är mycket allvarligt mot bakgrund av att en så hög andel elever inte uppnådde kunskapskraven i ett flertal ämnen. Kunskapsresultaten för Tranängskolan 7-9 låg lägre än riksgenomsnittet vilket ytterligare indikerade att stora behov av utredningar och insatser i form av särskilt stöd torde föreligga. Skolinspektionen bedömde att det med stor sannolikhet fanns elever vid skolan som fått F i betyg till följd av att de inte hade fått det särskilda stöd som de hade rätt till. Utredningen visade även att rektorn har känt till bristerna inom detta område under en längre tid.

Huvudmannens redovisade åtgärder

Huvudmannen redovisade till Skolinspektionen den 15 november 2016 de åtgärder som vidtagits för att avhjälpa bristerna som Skolinspektionen påtalat i sitt föreläggande. Bland annat redovisas att skolan tagit kontakt med Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) för att utveckla arbetet kring extra anpassningar och särskilt stöd. SPSM har varit på skolenheten och genomfört samtal med skolledning, elevhälsa samt arbetslagledare för arbetslagen. Enligt huvudmannen har samtalen lett till ökad kunskap, djupare förståelse och en samsyn av vad extra anpassningar och särskilt stöd innebär. Ytterligare åtgärd är att rektorn har infört en rutin för att dokumentera elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås och detta kommer, enligt huvudmannen, att ge en ökad tydlighet om var eleverna befinner sig kunskapsmässigt. I arbetslagen har begreppen extra anpassningar och särskilt stöd diskuterats och definierats, vilket enligt redovisningen har ökat kunskaperna hos lärarna kring extra anpassningar och särskilt stöd. En gång per termin kallas lärarna till elevhälsogruppen för att redovisa vilka extra anpassningar och särskilt stöd som ges i deras klass. Nämnade rutin har, enligt huvudmannen, inte börjat användas ännu utan detta arbetssätt är planerat att

starta vårterminen 2017. Enligt huvudmannens redovisning harantalet elever i behov av utredning för särskilt stöd minskat i årskurserna 7-9, vilket beror på att fler utredningar i dag görs i de lägre årskurserna i jämförelse med hur det var tidigare. På sikt kommer detta att medföra ett minskat behov av utredningar i årskurserna 7-9 och Tranängskolan 7-9 kommer då enligt huvudmannen skyndsamt hinna utreda elever i behov av särskilt stöd i årskurserna 7-9.

I den redovisning över huvudmannens vidtagna åtgärder, som inkom till Skolinspektionen den 15 november 2016, saknas uppgifter om hur de vidtagna åtgärderna bidragit till att elevernas behov av särskilt stöd idag skyndsamt utreds på Tranängskolan 7-9. Med anledning av detta begärde Skolinspektionen den 6 december 2016 en skriftlig komplettering av huvudmannen där detta skulle framgå. I huvudmannens komplettering som inkom till Skolinspektionen den 16 januari 2017 står det att rektorn tillsatt en resurslärartjänst som avlastar specialpedagogerna så att de kan ägna mer tid till utredningar och att alla specialpedagogiska utredningar ska vara klara till vecka 7, 2017. Huvudmannen uppger också att skolenheten nu har en kurator på heltid samt en behörig studie-och yrkesvägledare sedan starten av vårterminen 2017. Detta kommer enligt den inskickade redovisningen att leda till att specialpedagogerna får mer tid till sitt uppdrag att göra utredningar av elevers behov av särskilt stöd.

Skolinspektionens uppföljningsbesök

För att komplettera huvudmannens redovisning gjorde Skolinspektionen ett besök på skolenheten den 26 januari 2017. Vid besöket genomfördes intervjuer med elever, lärare, personal från elevhälsa, biträdande rektor och rektor. Skolinspektionen genomförde även dokumentstudier av bland annat betygskataloger.

Rektorn uppger i intervjun med Skolinspektionen att skolenheten i dag saknar minst en specialpedagog. Trots utrymme i budget för att tillsätta ytterligare en specialpedagog har rektorn inte annonserat denna tjänst under hösten 2016. Idag finns det två specialpedagoger på skolenheten och de har främst ansvar för årskurs 7 och årskurs 8, säger rektorn. Rektorn uppger vidare att alla de elever som borde vara utredda gällande behov av särskilt stöd inte har utretts och att detta främst gäller eleverna i årskurs 9 eftersom det saknas specialpedagog i den årskursen.

Skolinspektionen begärde, vid sitt uppföljningsbesök, ut betygsstatistik för de tre senaste terminerna för två klasser som nu går i årskurs 9. Skolinspektionen identifierar att minst nio elever under de senaste tre terminerna haft betyget F i flera ämnen. De nio eleverna som Skolinspektionen identifierat utgjorde vid

intervjun underlag för den diskussion som fördes med lärare, elevhälsa och rektor. För två av eleverna kunde rektorn ta fram åtgärdsprogram och för en annan elev ett beslut om anpassad studiegång. I åtgärdsprogrammen var det inte tydligt beskrivet vilket särskilt stöd respektive elev skulle få och hur det skulle utvärderas. För de övriga sex eleverna hade inte rektorn några upprättade åtgärdsprogram. Lärarna kunde inte i intervju med Skolinspektionen uppge vilka elever som var utredda eller om det fanns upprättade åtgärdsprogram för dessa elever. Specialpedagogerna bekräftade att det inte fanns upprättade åtgärdsprogram för de andra sex eleverna och att det inte heller fanns beslut om att inte upprätta åtgärdsprogram för dessa. Det framkom i intervju med rektorn och specialpedagogerna att det även i de övriga klasserna i årskurs 9 finns elever med flera F i betyg som inte blivit utredda för särskilt stöd.

Vid intervjuerna med lärare och elevhälsa framkommer att flera av eleverna med betyget F i flera ämnen har hög frånvaro. Lärare och elevhälsa uppger att de inte utrett om dessa elever är i behov av särskilt stöd. Det är, enligt rektorn, lärarnas uppdrag att uppmärksamma elevhälsogruppen på om en elev har mycket frånvaro, men han säger vidare att det inte alltid fungerar. Elevhälsogruppen kontrollerar, enligt rektorn, ibland elevernas närvaro och påpekar då för lärarna deras ansvar att uppmärksamma hög frånvaro. Vid intervju med elevhälsan uppger de att det inte endast är i årskurs 9 som det finns elever med mycket hög frånvaro utan att det även gäller elever i årskurs 7 och 8. För dessa elever finns det inte upprättade åtgärdsprogram.

Rättslig reglering

Om det inom ramen för undervisningen eller genom resultatet på ett nationellt prov, uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen ska detta anmälas till rektor. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektor ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd.

Skolinspektionens bedömning vid uppföljning av tillsynen

Mot bakgrund av huvudmannens redovisning, inkommen komplettering och vad som framkommit vid uppföljningsbesöket, bedömer Skolinspektionen att

de åtgärder som huvudmannen vidtagit inte är tillräckliga för att Skolinspektionens tidigare föreläggande ska anses ha följts. Elevers eventuella behov av särskilt stöd utreds fortfarande inte skyndsamt vid skolenheten. De brister som konstaterats i tidigare beslut fortgår i det närmaste oförändrade.

Uppföljningen visar att det fortfarande finns många elever på skolenheten vars behov av särskilt stöd inte blivit utredda, trots att de under lång tid inte uppnått kunskapskraven i flera ämnen. Det finns även elever som till följd av hög frånvaro riskerar att inte nå uppställda kunskapskrav och vars behov av särskilt stöd inte har utretts. Det är angeläget att nämnda elevers behov av särskilt stöd skyndsamt utreds, så att det särskilda stöd som eleverna kan vara i behov av kan sättas in utan ytterligare fördröjning. Konsekvenserna för eleverna riskerar annars att bli långsiktiga. När det gäller elever med hög frånvaro behöver i regel en kartläggning göras av den bakomliggande orsaken till elevernas frånvaro. Först efter att orsaken till frånvaron har kartlagts kan rektorn bedöma hur skolans resurser på bästa sätt ska användas för att bryta elevernas negativa beteende och kunna motivera eleverna till ökad närvaro i undervisningen.

Att elever på nämnda sätt under en längre tid inte utretts, trots att det framkommit skäl att göra detta, visar på att skolenhetens arbete med att skyndsamt utreda elevers behov av särskilt stöd fortfarande inte fungerar. Att så är fallet bekräftas även av de intervjuer som Skolinspektionen genomfört vid sitt uppföljningsbesök. En anledning till att elever inte utreds skyndsamt är enligt rektorn att det saknas specialpedagogisk kompetens på skolenheten med inriktning mot eleverna i årskurs 9. De två specialpedagoger som är anställda är främst inriktade mot elever i årskurs 7 och årskurs 8 vilket innebär att elever i årskurs 9, i behov av utredning för särskilt stöd, i många fall inte hinns med.

Med anledning av ovanstående kan Skolinspektionen konstatera att det fortfarande är så att elever vid skolan i behov av särskilt stöd riskerar att bli utan det särskilda stöd de behöver och har rätt till.

Uppföljningen visar således att de åtgärder som huvudmannen vidtagit sedan föregående tillsynsbesök inte gett tillräcklig effekt och att verksamheten fortfarande inte uppfyller författningens krav gällande arbetet med särskilt stöd.

Motivering till val av verktyg

Enligt 26 kap. 10 § skollagen får Skolinspektionen förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten. Ett beslut om föreläggande gäller omedelbart. Ett föreläggande ska ange de

åtgärder som tillsynsmyndigheten anser nödvändiga för att avhjälpa de påtalade bristerna.

Ett föreläggande får enligt 26 kap. 27 § första stycket skollagen förenas med vite. Ett föreläggande ska, enligt 26 kap. 27 § andra stycket skollagen, förenas med vite om föreläggandet avser en eller flera brister som allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen, om det inte av särskilda skäl är obehövligt.

Som Skolinspektionen redovisat ovan uppfyller Tranemo kommuns verksamhet vid Tranängskolan 7-9 fortfarande inte skollagens krav. Tranemo kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta de åtgärder som beskrivits ovan för att avhjälpa bristerna.

De brister som Skolinspektionen konstaterat i tidigare beslut, och som då bedömts allvarligt försvåra elevernas förutsättningar att nå målen för utbildningen, kvarstår. De åtgärder som huvudmannen vidtagit för att komma tillrätta med bristerna har enligt Skolinspektionens bedömning inte gett avsedd effekt. Det innebär att skolenhetens arbete med särskilt stöd fortfarande inte fungerar och att så nu varit fallet under en längre tid. Det finns fortfarande elever som inte utreds för särskilt stöd trots att de under lång tid inte har nått kunskapskraven, vilket innebär att de under lång tid kan ha gått miste om det särskilda stöd de behöver. Det är högst sannolikt att bristerna, som drabbar de elever vid skolan som har störst stödbehov, haft en starkt negativ inverkan på elevernas förutsättningar att nå målen för utbildningen. Mot ovanstående bakgrund bedömer Skolinspektionen att bristerna fortfarande är sådana att de allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen. Eftersom det inte av särskilda skäl kan anses obehövligt, innebär detta att föreläggandet ska förenas med vite.

Avhjälpt brist i verksamheten

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen utgår från och genomförs på ett sådant sätt att den främjar elevernas möjligheter att nå de nationella målen och kunskapskraven. I detta ingår att läraren ger eleverna ett aktivt lärostöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar. Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper och intressen, och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas vilja att lära. För att kunna individanpassa undervisningen och ge eleverna inflytande över denna är det centralt att läraren skaffar sig kunskap om elevernas olika behov och förutsättningar, liksom låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Beslut

2017-02-27

10 (11)

Dnr 43-2015:9236

Tidigare konstaterad brist

Skolinspektionen konstaterade i tidigare beslut att Tranemo kommun inte uppfyllde författningskraven avseende att:

- Undervisningen innebär ett aktivt lärarstöd för eleverna. (3 kap. 3 § skollagen; 5 kap. 2 § skolförordningen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper)

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att det vid uppföljningen av tillsynen inte har framkommit annat än att Tranemo kommun har avhjälpt denna brist. Denna bedömning görs utifrån kommunens skriftliga redovisning, inkommen komplettering samt de uppgifter som framkommit vid uppföljningsbesöket.

På Skolinspektionens vägnar

Björn Persson
Tf. avdelningschef

Karin Pollack
Föredragande/Utreddare

Hur man överklagar, se bilaga 1

Bilagor

Bilaga 1: Överklagandehänvisning

Bilaga 1: Överklagandehänvisning

Skolinspektionens beslut om föreläggande med vite får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Överklagandet ställs till Förvaltningsrätten i Stockholm, men ska skickas eller lämnas till Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg.

Överklagandet ska ha inkommit till Skolinspektionen inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om klaganden är en part som företräder det allmänna ska överklagandet dock ha inkommit inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

I skrivelsen ska anges vilket beslut som överklagas och vilken ändring som önskas. De skäl som finns för ändring bör också anges. Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller dennes ombud.